

Lektorské listy - Řízená exkurze

Zařízení na zpracování pitné vody (např. historické vodojemy)

Voda, spotřeba a její hodnota v každodenním životě

Obsah

1.	Informace o aktivitě.....	1
2.	Příprava před exkurzí.....	2
3.	Struktura exkurze	3
4.	Závěr exkurze.....	6
5.	Symbolické zakončení.....	6
6.	Ekologický přesah	6
7.	Inspirace pro další navazující aktivity	7
8.	Přílohy, které můžete využít	7

1. Informace o aktivitě

CHARAKTERISTIKA

Řízená exkurze s ekologickým přesahem

POPIS

Exkurze do historických vodojemů propojuje poznávání technicky a historicky zajímavého prostoru s tématem vody, její spotřeby, ochrany a významu pro každodenní život.

Vedoucí exkurze vstupuje během programu krátkými otázkami, zastaveními a podněty k zamyšlení, které pomáhají účastníkům uvědomit si vlastní vztah k vodě a zamyslet se nad tím, jak s ní v běžném životě zacházíme.

OMEZENÍ

- chladnější a vlhčí prostředí
- schody a pohyb v historických prostorách
- vhodné upozornit na pevnou obuv a teplejší oblečení
- některé části mohou být fyzicky náročnější pro osoby s omezenou mobilitou

CÍL

- otevřít téma pitné vody a její hodnoty
- podpořit zamyšlení nad spotřebou a plýtváním vodou
- propojit historii vodárenství s dnešními ekologickými tématy
- ukázat, že čistá voda není samozřejmost
- podpořit sdílení zkušeností a návyků spojených s vodou

NA CO ÚČASTNÍKY NALÁKAT

- unikátní historické prostory vodojemů
- zajímavé technické a historické informace
- netradiční atmosféra podzemních prostor
- společný zážitek a diskuse
- inspirace k šetrnějšímu zacházení s vodou

HLAVNÍ EKOLOGICKÁ TÉMATA

- pitná voda a její hodnota
- spotřeba vody v domácnosti
- plýtvání vodou
- znečištění vody a řek
- hospodaření s vodou
- ochrana přírodních zdrojů
- vztah člověka k vodě
- voda jako omezený zdroj

Pro koho je exkurze vhodná

VHODNÉ PRO

- seniory
- mezigenerační skupiny
- účastníky se zájmem o historii a techniku
- skupiny se zájmem o ekologii a udržitelnost

DOPORUČENÍ

- ideální velikost skupiny: 15–30 osob
- vhodné počítat s možností odpočinku
- doporučeno pohodlné a teplejší oblečení

2. Příprava před exkurzí

Organizační příprava

- rezervace exkurze
- domluva s průvodcem, že budete mít krátké vstupy
- ověření přístupnosti prostoru
- zajištění dopravy
- ověření možností WC a občerstvení

Obsahová příprava

Vyberte 1–2 hlavní témata, ke kterým se budete během exkurze vracet.

Doporučená témata:

- Kolik vody člověk denně spotřebuje
- Kde doma nejvíce plýtváme vodou
- Jak se změnila čistota řek během života účastníků

- Proč je pitná voda vzácná
- Jak můžeme s vodou zacházet šetrněji

Doporučení pro lektora

- Nepřetěžujte skupinu čísly a statistikami.
- Více fungují konkrétní příklady z domácnosti.
- Využívejte atmosféru prostoru a jeho historii.
- Podporujte účastníky ve sdílení zkušeností.
- Nevvolávejte pocit viny — spíše inspirujte k zamyšlení.

Pomůcky a materiály

Možné pomůcky:

- kartičky s otázkami
- jednoduchý pracovní list
- fotografie řek nebo vodních toků „dříve a dnes“
- krátký přehled spotřeby vody v domácnosti
- drobný dárek na závěr (např. kartička s tipy pro úsporu vody)

3. Struktura exkurze

1. Úvod před vstupem do areálu

Co může lektor říct

„Dnes se nepůjdeme dívat jen na zajímavou historickou stavbu. Zkusíme si všimnout také toho, co pro nás voda znamená, kolik jí denně využíváme a proč není samozřejmostí.“

Možné úvodní otázky

- Co vás napadne jako první, když se řekne voda?
- Bez čeho bychom se doma bez vody neobešli?
- Přemýšlíte někdy o tom, kolik vody denně spotřebujeme?

Možné formy

- krátké sdílení ve dvojicích
- každý řekne jednu věc
- hlasování rukou

2. Zastavení během exkurze

Vedoucí nemusí využít všechna zastavení. Vybere si podle času, atmosféry a skupiny.

ZASTAVENÍ A – Historie vodojemů

Téma

Kolik vody potřebuje město

Co může lektor říct

„Teprve v takových prostorech si člověk uvědomí, jak obrovské množství vody město každý den potřebuje.“

Možné otázky

- Přemýšleli jste někdy, odkud voda do domácností přichází?
- Co všechno musí fungovat, aby nám tekla voda z kohoutku?
- Jaké by to bylo bez tekoucí vody?

Možné formy

- skupinová diskuse
- krátké zamyšlení
- sdílení zkušeností

ZASTAVENÍ B – Voda v domácnosti**Téma**

Spotřeba a plýtvání

Co může lektor říct

„Mnoho vody spotřebujeme úplně automaticky a často si ani neuvědomujeme, kde všude může docházet k plýtvání.“

Možné otázky

- Kde doma spotřebujeme nejvíce vody?
- Co znamená protékající kohoutek nebo toaleta?
- Jaké návyky jsme měli dříve?

Možné formy

- diskuse ve dvojicích
- sdílení praktických tipů
- odhadování spotřeby vody

ZASTAVENÍ C – Řeky a čistota vody**Téma**

Znečištění a ochrana vody

Co může lektor říct

„Mnoho lidí si pamatuje dobu, kdy byly některé řeky výrazně znečištěnější než dnes.“

Možné otázky

- Jaké byly řeky ve vašem dětství?
- Kde jste se chodili koupat?
- Máte pocit, že se voda v přírodě změnila?

Možné formy

- vzpomínky na dětství
- společné sdílení
- jeden člověk = jedna vzpomínka

ZASTAVENÍ D – Voda jako vzácný zdroj**Téma**

Proč voda není samozřejmost

Co může lektor říct

„Přestože nám voda doma běžně teče z kohoutku, v mnoha částech světa je pitná voda vzácná.“

Možné otázky

- Dokázali bychom dnes žít úsporněji?
- Co bychom mohli změnit doma?
- Co znamená šetřit vodou v běžném životě?

Možné formy

- krátké skupinové diskuse
- hledání konkrétních kroků
- sdílení tipů

ZASTAVENÍ E – Atmosféra prostoru**Téma**

Voda a lidské vnímání

Aktivita

Na chvíli se zastavte a jen vnímejte prostor, zvuky a atmosféru vodojemů.

Otázky

- Jak na vás toto místo působí?
- Co ve vás vyvolává voda nebo podzemní prostor?
- Přemýšlíte zde o vodě jinak než běžně doma?

Tipy pro práci se skupinou

- Senioři často dobře reagují na vzpomínky a konkrétní situace z domácnosti.
- Nebojte se jednoduchých otázek.
- Využívejte zajímavost prostoru jako přirozený spouštěč emocí.
- Pokud je skupina unavená, zařadte chvíli ticha a pozorování.
- Nepotřebujete otevřít všechna témata.

Povídání během exkurze

Využijte krátké tematické vstupy:

- voda v domácnosti
- plýtvání vodou

- čistota řek
- hodnota pitné vody
- spotřeba vody
- ochrana přírody
- voda jako základ života

Můžete využít také krátké otázky:

- Kde doma nejvíce plýtváme vodou?
- Co se změnilo oproti minulosti?
- Co bychom mohli dělat šetrněji?

Závěr akce

4. Závěr exkurze

Možné otázky

- Co vás dnes nejvíce překvapilo?
- Co si z exkurze odnášíte?
- Přemýšlíte nyní o vodě jinak?
- Co malého bychom mohli změnit doma?

Osobní závazek

Můžete účastníky vyzvat, aby si každý zkusil říct jeden malý krok:

- budu více šetřit vodou
- opravím protékající kohoutek
- budu více přemýšlet o spotřebě vody
- omezím zbytečné plýtvání
- budu více mluvit o tématu vody s rodinou

5. Symbolické zakončení

Možné drobné dárky:

- kartička s tipy pro úsporu vody
- malá láhev na vodu
- krátký citát o vodě
- fotografie vodojemů
- jednoduchý přehled spotřeby vody v domácnosti

6. Ekologický přesah

Exkurze otevírá témata:

- pitná voda a její hodnota
- spotřeba vody
- plýtvání vodou
- ochrana přírodních zdrojů
- čistota řek a vodních toků
- voda v domácnosti
- vztah člověka k přírodě
- udržitelnost každodenního života

Doplňující informace

7. Inspirace pro další navazující aktivity

- přednáška o vodě v domácnosti
- diskuse o spotřebě vody
- exkurze do čistírny odpadních vod
- tvoření na téma voda a příroda
- workshop o zachytávání dešťové vody
- společná procházka kolem řeky nebo rybníka

8. Přílohy, které můžete využít

- kartičky s otázkami
- jednoduchý přehled spotřeby vody v domácnosti
- fotografie řek „dříve a dnes“
- krátké povídání o vodě a jejím významu
- tipy pro úsporu vody doma